

גליון הש"ס
ורא יצ"ח בתחילה
מה. ע" מדרש רבה
אשית פכ"ג: שם
אמר והברית. וכן
מוך (ע"ב) ואידך
סמי וכו' וכן ברכות
ל ע"א בכולה מימי
קרא ולא ידעמי
ואי לא מימי ממוקם
וקאל יא יט והסיכות
עין מדרס ונחמי להם
לג בשר:

(א) נראה דל"ל כוכיא וכ"ה
בערוך ערך כוכיא וידוע
דע"פ הרוב ד' הערוך נתייחד
ע"פ גירסת רבו הר"ח ז"ל.
(ב) אולי ז"ל וגם בצרייתא
תניא ואם ה'פוני זה י"ה"ר.

יִשְׁלַם לְךָ אֶל תִּקְרִי יִשְׁלַם לְךָ אֵלָּא יִשְׁלִימוּ לְךָ
הִרִימוּ מִכְשׁוֹל מִדְּרֵךְ עָמִי יִחְזָקָל קִרְאוּ אֲבָן שֶׁנֶּהֱ
לֵב בֶּשֶׁר יוֹאֵל קִרְאוּ צְפוֹנִי שְׁנֵאמַר ¹⁴ וְאוֹת הַצְּפוֹנִי אֶ
צִיָּה"ר שֶׁצָּפוֹן וְעוֹמֵד שֶׁל אָדָם וְהִדְחָתוֹ אֶל אֶרֶץ
אֵת פָּנָיו אֶל הַיָּם הַקִּדְמוֹנִי שֶׁנֶּתַן עֵינָיו בְּמִקְדָּשׁ רֵאשׁוֹן וְ
שֶׁנֶּתַן עֵינָיו בְּמִקְדָּשׁ שֵׁנִי וְהִחְרִיבוּ וְהִרְגוּ תַלְמִידֵי חֲכָמִים
וְיִמְתְּנָהּ בְּשׁוֹנֵאִיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל כִּי הִגְדִּיל לַעֲשׂוֹת אִמֵּר
לֵהְיוֹת גְּבֵרָא דְקָאמֵר לֵהְיוֹת אֶתְתָּא נִקְדִּים וְנִיזִיל בְּאוּר
פְּרָסִי בְּאִגְמָא כִּי הוּא פְּרָשִׁי מִהֲדָדִי שְׁמַעִינָהּ דְקָא אִמֵּר
לֵי הוּא לֹא הוּא מְצִי לְאוֹקוּמִיָּה נִפְשִׁיָּה אִזֵּל תֵּלָא נִפְשִׁיָּה
כָּל הַגְּדוֹל מִחֲבִירוֹ יִצְרוּ גְדוֹל הֵימֵנו ¹⁵ אִמֵּר רַבִּי יִצְחָק

יִסְפְּדָה הָאָרֶץ מִשְׁפָּחוֹת מִשְׁפָּחוֹת לִבְדָּה לִבְדָּה וְנִשְׁיָהֶם לִבְדָּה אָמְרוּ וְהָלֹא דְבָרִים ק"ו וְמָה לַעֲתִיד לֵבֵא שְׁעוֹסְקִין בְּהַסְפָּד וְאִין יֵצֵד הָרַע שׁוֹלֵט בְּהֶם אִמְרָה תוֹרָה אֲנִשִּׁים לִבְדָּה וְנִשְׁיָהֶם לִבְדָּה עֲכִשְׁיוֹ שְׁעוֹסְקִין בְּשִׂמְחָה וַיֵּצֵא"ר שׁוֹלֵט בְּהֶם עַל אַחַת כְּמָה וְכִמָּה הָאֵה הַסְפִּידָא מֵאִי עֲבִידְתִּיהָ פְּלִיגִי בַּהּ בִּי דִּסְאָ וּרְבִנָּן חַד אָמַר עַל מִשְׁיָה בֶן יוֹסֵף שְׁנֵהֲרַג וְחַד אָמַר עַל יֵצֵא"ר שְׁנֵהֲרַג בִּשְׁלָמָא לִמָּאָן דִּאֲמַר עַל מִשְׁיָה בֶן יוֹסֵף שְׁנֵהֲרַג הֵיִינוּ דְכֹתִיב² וְהִכִּיטּוּ אֵלַי אֶת אֲשֶׁר דִּקְרוּ וּסְפְדוּ עֲלֵיו כְּמִסְפַּד עַל הַיְּחִיד אֲלֵא לִמָּאָן דִּאֲמַר עַל יֵצֵד הָרַע שְׁנֵהֲרַג הָאֵי הַסְפִּידָא בְּעִי לְמַעֲבַד שְׂמִיחָה בְּעִי לְמַעֲבַד אֲמַאי בְּכוּ כְּדֹרְשֵׁי רַבִּי יְהוּדָה לַעֲתִיד לֵבֵא מִבֵּיאוּ הַקֶּב"ה לִיֵּצֵד הָרַע וְשׁוֹחֲטוּ בְּפָנֵי הַצִּדִּיקִים וּבְפָנֵי הָרַשָּׁעִים צִדִּיקִים נִדְמָה לָהֶם כְּהֵר גְּבוּהָ וְרַשָּׁעִים נִדְמָה לָהֶם כְּחוֹט הַשְּׁעָרָה הִלְלוּ בּוֹכִין וְהִלְלוּ בּוֹכִין צִדִּיקִים בּוֹכִין וְאוֹמְרִים הֵיאֵךְ יִכְּלוּ לִכְבוֹשׁ הָרַג גְּבוּהָ כֹּהֵר וְרַשָּׁעִים בּוֹכִין וְאוֹמְרִים הֵיאֵךְ לֹא יִכְּלוּ לִכְבוֹשׁ אֶת חוֹט הַשְּׁעָרָה הַזֶּה וְאֵף הַקֶּב"ה תִּמָּה עִמָּהֶם שְׁנֵאֲמַר³ כֹּהֵר אָמַר ה' צְבָאוֹת כִּי יִפְּלֵא בְּעֵינֵי שְׂאֲרִית הָעָם הַזֶּה בִּימֵי הָהֶם גַּם בְּעֵינֵי יִפְּלֵא⁴ א"ר אֲסִי יֵצֵא"ר בְּתַחֲלִילָה דּוּמָה לַחוֹט שֶׁל⁵ בּוֹכִיא וּלְכֹסֵף דּוּמָה כְּעֹבוֹתוֹת הָעִגְלָה שְׁנֵאֲמַר⁶ הוּא מוֹשְׁכֵי הָעוֹן בַּחֲבִלֵי הַשּׁוֹא וְכַעֲבוֹת הָעִגְלָה חֲטָאָה תֵּנוּ רַבִּנָּן מִשְׁיָה בֶן דּוֹד שְׁעֵתִיד לְהַגְלוֹת בְּמַהֲרָה בִּימֵינוּ אוֹמַר לוֹ הַקֶּב"ה שְׂאֵל מִמֶּנִּי דְבַר וְאֵתָן לָךְ שְׁנֵאֲמַר⁷ אִסְפַּרְהָ אֶל חוֹק וְגו' אֲנִי הַיּוֹם יִלְחָדִיךְ⁸ שְׂאֵל מִמֶּנִּי וְאֵתָנָה גּוֹיִם נַחֲלָתְךָ וְכוּיִן שְׂרָאָה מִשְׁיָה בֶן יוֹסֵף שְׁנֵהֲרַג אוֹמַר לִפְנֵיו רַבִּשְׁ"ע אֲנִי מִבְּקֵשׁ מִמְּךָ אֲלֵא חַיִּים אוֹמַר לוֹ חַיִּים עַד שְׁלֹא אָמַרְתָּ כִּכֵּר הַתְּנַבֵּא עֲלֶיךָ דּוֹד אֲבִיךָ שְׁנֵאֲמַר⁹ חַיִּים שְׂאֵל מִמְּךָ נִתְּתָה לוֹ וְגו' דִּרְשֵׁי ר' עֻיָּרָא וְאִיתִימָא ר' יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לִוִּי שִׁבְעָה שְׁמוֹת יֵשׁ לוֹ לִיֵּצֵא"ר הַקֶּב"ה קִרְאוּ רַע שְׁנֵאֲמַר¹⁰ כִּי יֵצֵד לֵב הָאָדָם רַע מִנְּעוּרָיו מִשֶּׁה קִרְאוּ עֵרֵל שְׁנֵאֲמַר¹¹ וּמִלֵּתָם אֶת עֵרֵלָתָם לִכְבֹּכָם דּוֹד קִרְאוּ טָמֵא שְׁנֵאֲמַר¹² לֵב טָהוֹר בְּרָא לִי אֱלֹהִים מִכְּלָל דִּאִיכָא טָמֵא שְׁלָמָה קִרְאוּ שׁוֹנָא שְׁנֵאֲמַר¹³ אִם רַעֲב שְׁנֵאֵךְ הֵאֲכִילָהוּ לֶחֶם וְאִם צָמָא הִשְׁקָהוּ מַיִם כִּי נַחֲלִים אֶתָּה חוֹתָה עַל רִאשׁוֹ וְה'

וְכִי־יִרְוֶה שְׁהִנִּיעַ לַעֲנוֹת אִמֵּן מִנִּיף בְּסוּדֵר וּבְכֹחַם עֲוִינֵי אִמֵּן.
 בַּעֲרֹק¹⁰ קָשִׁי לִי לִרְבִּינִי נָסִים הֵא דְלֹאֵר דְּרִישׁ גַּמְרָא
 דְּשִׁלְשָׁה שָׂאֲלוּ (בִּרְכּוֹת דף מו.) אֵין עֲוִינֵי אִמֵּן יִתּוּמָה וְהֵא הֵכָּא לֹא
 שִׁמְעוּ הַזְכָּרָה אֵלָּא בְּהִנָּפֵת הַסּוּדְרִין יוֹדְעִין שֶׁהִגִּיעַ עֹנֵת אִמֵּן וְהֵן
 עֲוִינֵי אִמֵּן יִתּוּמָה וּמִפְרָשׁ בְּשֵׁם רִצְנָן
 דְּבִנֵּי מַעֲרָבָא שְׁעַל מִי שְׂהוּא חִיִּיב
 בִּזְרָה קֹאֲמֵר וּבְעִנְיֵיהוּ אִמֵּן רוֹשָׁה
 לְאֵלֵּת יְדֵי חֻבְתּוֹ נִרְצִי שִׁשְׁמַע וְאַחֵר
 כִּךְ יַעֲנֶה אִמֵּן וְלֹא יַעֲנֶה אִמֵּן יִתּוּמָה
 וְהֵא דְּעֲוִינֵי אִמֵּן בְּהִנָּפֵת סוּדְרִין
 הֵיִינוּ בְּקִירְיָאֵת סִפֵּר תּוֹרָה וְלֹא
 בְּתַפְלָה וְלֹא דְבַדְר שְׁלִיחַ (ב) מוֹזִיא
 רְצִים יְדֵי חֻבְתּוֹ וְכֵן מִפְרָשׁ בְּגַמְרָא
 דְּפִירְקָאֵי צִירוּסָאֵי צִימָה שֶׁל עֵץ
 בְּאִמְרוֹ וְחוֹן הַכֶּסֶּת עֲלֶיהָ עֲמַד אֶחָד
 מֵהֵן לְקִרְוֹת הִיא הַמְמוּנָה מִנִּיף
 בְּסוּדְרִין וְהֵם עֲוִינֵי אִמֵּן עַל כֹּל
 בִּזְרָה וְזִכְרָה וּבִזְכְּרוֹת יְרוּשָׁלַיִם בְּסוּף
 אֵלֹו דְּבָרִים קֹאֲמֵר אִיזוּ הֵא הֵא אִמֵּן
 יִתּוּמָה הוֹנָא אִמֵּר רַב הֵן הֵן דְּחִיִּיב
 לוֹמֵר בִּזְרָה וְלֹא יֵדַע מִה הוּא עֹנֵה
 וְרַב כֵּסֶן לֹאן אִמֵּר חִיִּיב צָבֹר
 לְשִׁמּוֹן לְשִׁמּוֹעַ כֹּל בִּזְרָה וְזִכְרָה מִפִּי
 הַחוֹן וְאַחֲ"כִי יַעֲנֶה אִמֵּן לְאַחֵר שֶׁתְּכַלֵּה
 הַזְכָּרָה מִפִּי הַמְצָרִיךְ¹¹ וְעוֹד יֵשׁ לוֹמֵר
 יוֹדְעִים הִיוּ לְכוּן סָדֵר הַזְכְּרוֹת
 שׁוֹ אַחֵר וְזִכְרֵי שְׁמוּנִין כְּסִדְרֵיהֶן¹²:
 א) אֵם בְּרוּחַ הוּא מִתְּפֹאֵץ. שְׁנֹאֲמֵר
 וּכְפִטִּישׁ יִפּוֹאֵץ סֵלַע וְתִימָה הֵא
 מִשְׁמַע שֶׁפִּטִּישׁ הוּא בְּרוּל מִפּוֹאֵץ
 סֵלַע וְכֵן וְכֵן קָשִׁי פֶּרֶק חֲזָל דִּינֵי
 מִמוּנוֹת (פִּסְהֲדִין דף לז. וס):
 דְּקֹאֲמֵרִין מִה בְּרוּל מִתְחַלֵּק לְכֵמָה
 נִיּוֹזוֹת אֶף מִקְרָא אֶחָד יוֹאֵל לְכֵמָה
 טַעֲמִים וְכֵן קָשִׁי בְּמִסְכַּת שְׁנַת פֶּרֶק
 אִמֵּר רַבִּי עֲקִיבָא (דף פח. וס) מִה
 פִּטִּישׁ זֶה מִתְחַלֵּק לְכֵמָה נִיּוֹזוֹת אֶף
 כֹּל לִדְיוֹר וּדְיוֹר שִׁלָּא מִפִּי הַקֶּבֶ"ה
 מִתְחַלֵּק לְשִׁעֲבוֹר לָשׁוֹן וְהַזֵּהִיא
 דְּסִנְהֲדִרִין הִיא מְגִיָּה רַבִּינוּ שְׁמוּאֵל
 מִחֶלֶק וְלֹא גִרְסִין מִתְחַלֵּק וְלֹא יִתְכֵן
 לְהִגִּיעַ כֵּן כֻּלָּל דְּמָה לוֹ לְהוֹזִיר פִּטִּישׁ
 ה"ל לְמִימֵר מִה סֵלַע מִתְחַלֵּק וְעוֹד בִּזְךְ
 דְּשִׁמְעֵמִין מִשְׁמַע שֶׁבְּרוּל מִתְפּוֹאֵץ
 וְאֵת דְּגִרִים הֵכָּא אֵם בְּרוּל הֵא
 מִפְּעַפֵּעַ שְׁנֹאֲמֵר הֵלֵךְ חֵס דְּבִרֵי כֹאֵשׁ
 וְאֵשׁ מִפְּעַפֵּעַ אֵת הַבְּרוּל וְאֵם סֵלַע
 הוּא מִתְפּוֹאֵץ שְׁנֹאֲמֵר וּכְפִטִּישׁ יִפּוֹאֵץ
 סֵלַע וְרַבִּינוּ חֵם מִקִּיִּים גִּירְסַת
 הַסְּפָרִים וּמִפְרָשׁ וּכְפִטִּישׁ יִפּוֹאֵץ סֵלַע
 שֶׁסֵּלַע מִפּוֹאֵץ אֵת הַבְּרוּל כְּדֹאֲמֵרִין
 בְּמִדְרָשׁ¹³ (אֲגָדָה) מַעֲשֶׂה בְּאַחַד
 שְׁקֵנָה סַנְפִּירִין וְצֹא לְצִדְקוֹ נִתְּנוּ עַל
 הַסֵּדֶן וְהֵכָּה בְּקוֹרְנָם נִצְקַע הַסֵּדֶן
 וְנִתְּלָה

שעיה קראו מכשול שנאמר ¹²סולו סולו פנו דרך
מר ¹³והסרתיו את לב האבן מבשרכם ונתתי לכם
חיק מעליכם ת"ר ואת הצפוני ארחיק מעליכם זה
ה' ושמומה למקום שאין בני אדם מציין להתגרות בהן
חריבו והרג תלמידי חכמים שבו וסופו אל הים האחרון
שבו ועלה באשו ותעל צנתו שמניה אומות העולם
נ"י ובתלמידי חכמים יותר מכולם כי הא דאב"י שמעיה
אמר איזיל אפרשיניהו מאיסורא אזל בתרייהו תלתא
אורחין רחיקא וצוותין בסימא אמר אב"י אי מאן דסני
בעיבורא דדשא ומצטער אתא ההוא סבא תנא ליה
יצרו של אדם ⁷מתגבר עליו בכל יום שנאמר ¹⁵רק
רע

תהלים ב
6. שאל ממני ואתנה
גרים נחלתך ואזרחיך
אפסי ארץ: תהלים ב ח
7. חיים שלא ממך
ונחלתך לו ארץ ימים
עולם ועד: תהלים כה
8. רחוק " את ריח
בניתיח ואבאמי יח לא לבו
אלא אסף קללל עוד את
האדמה בעבור האדם כי
יצר לב האדם עד
ממעיו ולא אסף עוד
תחובות את כל חיי אדם
עשיתי: בראשית ח כא
9. ומלאת את ערלת
לכבשם וערפכם
שעורו: תהלים כו טו
10. כל נהור ברא יח
אלהים ורחם כהן חדש
קבור: תהלים נא ב
11. אלהים רחם שפאך
שקדוהו מים:

מִשְׁלֵי כֹהֵן
12. וְאָמַר סֵלוּ סֵלוּ
דָרְךְ הָרִימוּ מִכּוֹשֵׁל
מִדְּרָךְ עִמִּי:
יִשְׁעִיהוּ מִי ד'
13. וְנִתְּתִי לָכֶם לֵב דָּוָשׁ
וְרִירוֹת וְדָוָשׁ אֶתֵּן
וְכִסְבֵּיכֶם וְהִסְתֵּרְתִּי אֶת
הָאָדָם מִמִּשְׁרָם וְנִתְּתִי
לָכֶם לֵב בָּשָׂר:
14. וְאֵת הַצְּפֹנִי אֲחִידִק
מֵעֲרִיצֵי וְהִדְחֵתִי אֶל
אֲבָלִים צֶהָ וְשִׁקְמָה אֶל
פְּנֵי אֵל הָיִם וְקִסְמֵי
וְסֹפֵר לֵב הָאֲדָמִי וְהַתְּעַל
וְעֵלָה הָאֵשׁ וְהַתְּעַל
צִנְחָתוֹ כִּי הִגְדִּיל
לַעֲשׂוֹת:
יִרְאֵה לָנוּ:
15. וְכִי יִרְאֵה בְּרָאָה וְרֵעַ
הָאָדָם בָּרָץ וְכֵל יִצָּר
מִמִּשְׁחָב לִבּוֹ כִּי עַל
דָּחִים:
וְרִאשִׁיתוֹ רַק

לעזי רש"י
אירייני"א. עכביש.

מוסף רש"י

שנאמר הרי מושבי
העון בחבלי השוא
ודכעבות העגלה חטאה.
גוררים יצר הרע עליהם
מעט מעט, בתחילה בחבלי
השוא כמוט של קורי
עכביש, ומשנתגרה בהם
מתחבר ורוחק עד שנעשה
לכעבות העגלה, שקושרין בו
את הקרון למשור (יעישה
ה יח).